

Yönetim Alanında Fenomenoloji Kavramının Görsel Haritalama Tekniğiyle Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of the Management Concept of Phenomenology Using Visual Mapping Technique

Yasemin SAVAŞ^{1*}

¹ KTO Karatay Üniversitesi, yasemin.savas@karatay.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5089-1185

* Yazışılan Yazar/Corresponding author

Makale Geliş/Received: 24.03.2023

Makale Kabul/Accepted: 17.04.2023

Araştırma Makalesi / Research Paper

DOI: 10.47097/piar.1270484

Öz

Yönetim bilimi, insan odaklıdır ve yönetim alanını içeren birçok konu tıpkı insan hayatında olduğu gibi istatistiksel olarak irdelenemeyen oluşumları barındırır. Bu doğrultuda fenomenoloji kavramı yönetim alanında algısal bakış açısıyla anlamlandırmaya rehberlik eder. Fenomenoloji, bir felsefe, bir araştırma paradigması, bir metodoloji olarak tanımlanmış ve nitel araştırma ile eş tutulmuş bir terimdir. Araştırmanın amacı, fenomenolojiyi felsefi bir kavram olarak yönetim alanında yapılmış çalışmalar odağında yapılan bilimsel yayımların içerik analizini yaparak ilgili literatüre katkı sağlamaktır. Bu doğrultuda, araştırmada öncelikle Web of Science veri tabanı kullanılarak fenomenoloji konusunda yapılan 398 bilimsel yayın bibliyometrik analiz yöntemi ile irdelenmiş, ardından elde edilen veriler VOSviewer yazılım programı kullanılarak görselleştirilmiştir. Bilimsel yayınlar üzerinde atıf analizi, anahtar kelime, ortak yazar atıf analizi gibi bibliyometrik yöntemler kullanılmıştır. Bibliyometrik yöntemleri kullanarak, alanın dinamiklerine ilişkin kapsamlı bir görüş sunarak ve temel çalışmaları, ülkeleri, dergileri ve yazarları belirleyerek yönetim alanında fenomenoloji kavramına ilişkin literatürün gelişimi haritalandırılmıştır. Analiz sonucunda ulaşılan bulguların yönetim alanında fenomenoloji konusunda gelecekteki çalışmalara kaynak sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fenomenoloji, Yönetim, Bibliyometrik Analiz.

Abstract

The field of management science is centred around individuals and encompasses various aspects that cannot be statistically analysed, similar to those encountered in human existence. In this regard, the concept of phenomenology guides perceptual interpretation in the field of management. Phenomenology is a philosophy, a research paradigm, a methodology, and it is synonymous with qualitative research. The research's goal is to contribute to the relevant literature by analysing the content of scientific publications made in the field of management as a philosophical concept. To that end, 398 scientific publications on phenomenology from the Web of Science database were examined using the bibliometric analysis method, and the results were visualised using the VOSviewer software programme. On scientific publications, bibliometric techniques such as citation analysis, keyword analysis, and co-author citation analysis were utilised. The evolution of the literature on the concept of phenomenology in the field of management is mapped using bibliometric techniques, providing a comprehensive view of the field's dynamics, and identifying important studies, countries, and authors. The findings of the analysis are expected to serve as a foundation for future studies on phenomenology in the field of management.

Keywords: Phenomenology, Management, Bibliometric Analysis.

Jel Kodları: M19, M1.

Jel Codes: M19, M1.

1. GİRİŞ

Değişimin ve iş birliğinin kaçınılmaz olduğu yönetim alanında durumlar ve olaylar birbiriyle bağlantılı ve bütüncül bir şekilde ele alınmayı kaçınılmaz kılmaktadır. Yönetim dünyasına ait olguların açıklanmasında insanın varoluşsal niteliklerinden oluşan, her zaman istatistiksel olarak matematikle ifade edilemeyen, tam ve net doğruları olmayan, bilimin ötesinde belirsizliği de içeren değerlerin gözetilmesi uygun olacaktır (Şengöz, 2020: 122-133). Yönetim alanını da kapsayan sosyal bilimlerde bireylerin davranışlarını anlamlandırmada onların gerçeklerini ve tecrübelerini bilmeden yorumlamak doğru sonuçlar vermeyecektir (Holt ve Sandberg, 2011: 216-217). Bu bilgiler ışığında “felsefenin gerçek yöntemi fenomenolojik varlıkbilimdir anlayışına sığınılabilir. Öyle ki insan, içinde zihnin tüm öteki bilişsel yetilerinin işleyebileceği varlığın bir ön anlayışına sahiptir. Var olmak varlığa açık olmaktır. İnsan, varlığın sesini işitebileceği bu açıklık içerisinde yaşar” (Schrag, 2006: 205-213). Deneyimlerinin etkisinde bakış açılarına göre davranışlarını şekillendirir (Husserl, 1995: 11-12).

Tarihsel olarak fenomenoloji, 20. yüzyılda felsefeye hâkim olmak için pozitivistin bir eleştirisi olarak ortaya çıkmıştır. Bu hâkimiyetin öncüsü, Kantçı ideolojiden etkilenen Edmund Husserl (1859-1938)'dir (Anosike vd., 2012: 209; Öktem, 2005: 28; Eren, 2008: 104). Husserl ile birlikte Hegel (1800-1831), Heidegger (1914-1976), Merleau-Ponty (1929-1961), Schutz (1939-1959), Berger ve Luckman (1966-1967) ve Heidegger (1962) fenomenoloji kavramının felsefe ve sosyoloji alanları başta olmak üzere liderlik edenleridir.

Felsefi bir kavram olan fenomenoloji Husserl tarafından tüm bilimlerin öncüsü olarak görülmüştür ve farklı alanlarda araştırılmıştır. Fenomenoloji ile ilgili olarak eğitim (Ehrich, 2005), psikoloji (Giorgi, 1985/1992) ve yönetimle ilgili çalışmalar (Gibson ve Hanes, 2003; Sanders, 1982) çeşitli disiplinlerdeki araştırmacılar tarafından çalışılmıştır.

Husserl'a göre fenomenoloji, bireylerin nesnelere, durum ve olaylara karşı algılama durumlarıdır. Kişilerin hayata karşı farklı bakış açılarına sahip olmaları, nesnelere ve olayları farklı algılamalarına sebep olur (Holt ve Sandberg, 2011). Bu doğrultuda fenomenoloji, yönetim alanında örgütsel yaşamda örgüt içi durumları anlayabilmek için örgüt bünyesindeki üyelerin deneyimlerini inceler. Böylece örgüt çalışanlarının örgüte ait algılarını anlamayı sağlar (McAuley vd., 2007).

Fenomenoloji kavramının yönetim ve organizasyon çalışmalarında sosyoloji ya da felsefe alanlarından bağımsız olarak kullanımı kanıtlanmamıştır (Anosike vd., 2012: 207). İlgili alanda fenomenoloji kavramına yönelik temaların tarihsel gelişimi bibliyometrik analizler eşliğinde ele alınmıştır. Bibliyometrik analiz, araştırma sayısı fazla olan alanların incelenmesinde diğer analiz metotlarına göre daha kapsamlı incelemeye ve araştırmacı hatasını en aza indirmeye yardımcı olabilecek bir alt yapıya sahip olması nedeniyle tercih edilmiştir (Zhao vd., 2018: 1252-1263). Analizin gerçekleştirilmesinde en iyi temel bilim, sosyal bilimler ve sanat ve beşerî bilimler dergilerini izleyen en yüksek kalitede bir veri tabanı olduğu için Web of Science kullanılmıştır (Fetscherin ve Heinrich, 2015: 385).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Fenomenoloji kavramı Yunanca “fenomenlerin bilimi” anlamına gelen “phainomenon/görünen” ve “logos/bilgi” sözcüklerinden oluşmaktadır (Schrag, 2006: 207). Fenomenoloji, öznel deneyimin titiz ve tarafsız bir çalışmasını oluşturmak için

önyargılarımızın kendilerini gerçekliğe nasıl empoze ettiğini ortaya çıkarmaya çalışan bir felsefe ve bilim disiplini (Giorgi, 1985: 3-5). "Felsefe, felsefelerden değil, şeylerden, fenomenlerden hareket etmeli; şeylere, fenomenlere dönmelidir" sözüyle ünlenen Edmund Husserl'in kazandırdığı bu yöntem, "on dokuzuncu yüzyıl felsefesinin benimsediği öze ilişkin bilginin olanağı olmadığı" düşüncesine eleştiri olarak doğmuştur (Öktem, 2005: 28).

Fenomenoloji kavramının öncülerinden Husserl, fenomenolojinin bilginin var olma yolunu araştırdığını ve tüm insan anlayışlarının dayandığı varsayımları açıklığa kavuşturduğunu belirtmiştir (Anosike vd., 2012: 209). Ayrıca, akli maddeden ayırmayan bir felsefe ve felsefeyle yakından ilişkili bir psikoloji geliştirerek, kişinin yaşamın merkezi bir özelliği olarak onun bilincinde olduğu deneyime dikkat çekmiştir (McCall, 1983: 56; aktaran, Ehrich, 2005: 2). Husserl'e göre fenomenoloji, konusu "özel varlık" olan ve fenomen bilimlerinin karşısına konulan bir "özel varlık bilimi"dir (Eren, 2008: 107).

Varlık, durum ve olayların bireyler tarafından nasıl algılandığını, bireyin tecrübelerini inceleyerek anlamaya çalışır (Waugh ve Waugh, 2006: 487-507).

Bilim ve felsefenin bir dalı olarak fenomenoloji, önyargılarımızın gerçekliğe nasıl direnç gösterdiğini açığa çıkararak, öznel deneyimin titiz ve tarafsız bir incelemesini geliştirmeyi amaçlar (Giorgi, 1985: 4). Fenomenolojinin amacı, "tek başına bir deneyim" in özünden ziyade bir olgunun özünü belirlemek olduğundan, öznel deneyim, fenomenolog için yalnızca araştırma altındaki olguyu anlamak için bir başlangıç noktası olarak önem taşır (Gibson ve Hanes, 2003: 193). Ayrıca birincil kaygısının bir parçası olarak öznel deneyimle ilgilense de temel ilgi alanı kendi başına öznellik değil, mevcut bilimsel paradigmaları tamamlamak ve diğer paradigmalardan gereksiz önyargılarını, varsayımlarını ve yanlışlıklarını açıklığa kavuşturmak veya ortadan kaldırmaktır (Giorgi, 1992).

Husserl tarafından tüm bilimlerin temeli olarak görülen fenomenoloji kendi ispatını ve haklılığını kendi ortaya çıkarmak zorunda olarak düşünülmüştür (Husserl, 1995: 17). Fakat dış dünya da dahil olmak üzere, sağlanan her şeyin fenomenolojik bir karaktere sahip olduğu doğru olsa da fenomenler nesnelere kendileri değil, görünüş biçimleridir. Hartmann'ın New Ontology adlı kitabında belirttiği gibi fenomenoloji, fenomenlerin analizi yoluyla gerçeklik fenomenleri ile görünüş fenomenleri arasındaki ayrımı ortaya koyacak bir kriter koyabilseydi, o zaman felsefede bir temel olarak yerini alabilirdi. Çünkü gerçeği gerçek olmayandan ayırt edecek bir ölçü olabilirdi. Ancak fenomenoloji bu amaçtan uzaktır (Hartmann, 1946: 206).

Bireylerin farklı nesne ve olaylara karşı farklı algılama düzeyleri olsa da bir toplulukta belirli fiziksel ve sosyal olaylara algıları benzerdir. Fenomenolojik bir bakış açısından, organizasyonlarda yönetim sürecine dahil olan bireyler, belirli bir "yaşam dünyasının" parçası olan somutlaşmış kişilerdir (Anosike, 2012: 208). Bu doğrultuda örgütlerde fenomenoloji belirli bir topluluktaki kişilerin davranışlarındaki görünmeyenleri gözlemlemeyi sağlamaktadır (Goldstein, 1963: 286-301).

Fenomenoloji kavramı yönetim alanında ve örgüt teorilerinde sosyoloji biliminde bilinir hale gelmesiyle kullanılmaya başlanmıştır. Alfred Shultz'un sosyoloji alanındaki katkıları örgüt kuramlarında fenomenoloji kavramının tanınmasını sağlamıştır (Holt ve Sandberg, 2011: 230). Örgütlerde fenomenoloji, örgüt içinde veya dışında gerçekleşen olayların aslını değil, örgüt üyeleri tarafından algılanış tarzına yönelir (Waugh ve Waugh, 2006). Literatürde yönetim

alanında ve örgütler üzerinde fenomenoloji kavramıyla ilgili çalışma yapmak kapsamlı bir süreç içerir. Çünkü fenomenoloji algılamaya odaklandığı için üyeler açısından algılar farklılık gösterecek ve yorumlar da farklılaşacaktır. Dolayısıyla fenomenolojiye dair örgütsel çalışmalar da öncelikle yorumlayıcı bir bakış açısını benimseyen sosyal oluşturmacılığın irdelenmesini gerektirir (Hatch ve Yanow, 2005). Bu nedenle farklılıklar ve yorumlayıcı bakış açısı kapsayıcı çalışma sürecini etkileyecektir.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada yönetim alanında fenomenoloji kavramına ilişkin 1983–2023 yılları arasında yayınlanmış bilimsel çalışmalar bibliyometrik analiz ile incelenerek, veriler görsel haritalama tekniğiyle betimlenmiştir.

Bibliyometrik çalışma metodolojisi, büyük hacimli bilimsel verileri keşfetmesi ve yüksek araştırma etkisi oluşturması yönünden dikkat çekicidir (Donthu vd., 2021: 285). Bibliyometrik analiz, bibliyografik materyalin nicel çalışması olarak açıklanır (Pritchard, 1969: 348). Araştırma konusu ile ilgili yazar, dergi, ülke, kurum, üniversite ve atıflara göre sınıflandırılabilen bir araştırma alanının genel bir resmini sunar (Merigo ve Bo-Yang, 2017: 38-39; Uğşul, 2016: 13; Zan, 2012: 15). Bibliyometrinin “matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplara ve diğer iletişim araçlarına uygulanması” sonucu görselleştirme sağlanır (Pritchard, 1969: 348). Bibliyometrik analizler hem geçmişini bilmeyi hem de gelecekte yapılacak olan araştırmaları anlamayı mümkün kılar (Albort-Morant vd., 2017: 1011).

Belirli bir araştırma alanındaki niteliksel ve niceliksel değişiklikleri görselleştirmek için bibliyometrik analizde çeşitli metodolojiler kullanılır (Marin vd., 2018: 1656). Bu metodlardan en çok tercih edilenlerden biri bilimsel haritalama tekniğidir (Cobo vd., 2015: 43). Bilimsel haritalama analizi, bilimsel araştırmanın yapısal ve dinamik modellerini göstermeye odaklanır (Börner vd., 2003: 220). Bu analiz CitNetExplorer (Van Eck ve Waltman, 2014) ,SciMAT (Cobo vd., 2011), Bibexcel (Persson vd., 2019), CiteSpace (Chen, 2006) veya VOSviewer (Van Eck ve Waltman, 2010) gibi çeşitli yazılım türleri kullanılarak uygulanır.

Bibliyometrik analizlerde kullanılabilen bibliyografik veriler, büyük ölçekli verileri derleme ve bibliyometrik göstergelere dayalı istatistikler üretme kapasitesine sahip oldukları için Google Scholar, PubMed, Scopus veya Web of Science (WoS) gibi çeşitli veri tabanlarından elde edilebilir (Archambault vd., 2009; Cobo vd., 2015: 43). Bu çalışma, tüm disiplinlerdeki bilimsel belgeleri barındıran Web of Science (WOS) çevrimiçi veritabanını kullanmaktadır. Çünkü WOS'un bilimsel araştırma çıktısı hakkında veri sağlaması, bibliyometrik analizi mümkün kılar ve WOS çıktı, yaygınlaştırma, iş birliği ve etki hakkında veri sunar (De Bakker vd., 2005: 284).

Araştırma için belirlenen araştırma metodolojisi Sharifi ve arkadaşlarının çalışmasından yararlanılarak Şekil 1'deki gibi oluşturulmuştur (Sharifi vd., 2020: 1081).

Şekil 1: Araştırma Metodolojisi
Kaynak: Sharifi vd., 2020: 1081

Araştırma süreci ile ilgili olarak Şekil 1’de özetlendiği gibi ilk olarak veri tabanı oluşturulmuştur. Bu doğrultuda fenomenoloji kapsamında alanı destekleyen yayın, yazar, atıf, dergi ve ülke gibi temel dinamikler ve alanın şekillenmesinde etkili olan araştırma konusunun tarihsel olarak bilimsel gelişimi sorgulanmıştır. Bu araştırmanın temel amacı fenomenoloji kavramının yönetim alanı kapsamındaki bilgi birikiminin bibliyometrik analiz aracılığıyla irdelenmesi ve yorumlanmasıdır.

Araştırma doğrultusunda 9 Mart 2023 tarihinde Web of Science veri tabanından “phenomenology” anahtar kelimesi kullanılarak veriler elde edilmiştir. Veri tabanında zaman aralığı olarak tüm yıllar seçilmiş ve fenomenolojiye dair çalışmaların 1983 yılından itibaren yapılmaya başlandığı görülmüştür. Bu doğrultuda bu çalışmada 1983 yılı ile 2022 yılı arasındaki yayınlar araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın bir sonraki aşamasında Web of Science’den elde edilen verileri görselleştirebilmek için VOSviewer (version 1.6.17) yazılımı tercih edilmiştir. Çünkü bibliyometrik haritaların görüntülenmesi ve yorumlanması açısından VOSviewer’ın işlevselliği önemlidir (Shah vd., 2019: 1020-1045). Vosviewer aracılığıyla metin verisine dayalı haritalama, anahtar kelime analizi, ortak yazarlık ve bibliyografik eşleşme analizleri gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

9 Mart 2023 tarihinde “fenomenoloji” anahtar sözcüğüyle “konu” seçilerek yapılan araştırmada yönetim alanında 398 bilimsel yayın sonucuna ulaşılmıştır. Web of Science veri tabanı aracılığıyla ulaşılan 398 bilimsel yayına ilişkin bulgular doğrultusunda yapılan çalışmaların türleri, yıllara göre dağılımı, araştırma alanları ve en çok yayın yapan ülkelerin dağılımları belirlenmiştir. Erişilen çalışmaların yayın türüne göre dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Fenomenoloji Kavramına İlişkin Yapılan Yayın Türleri

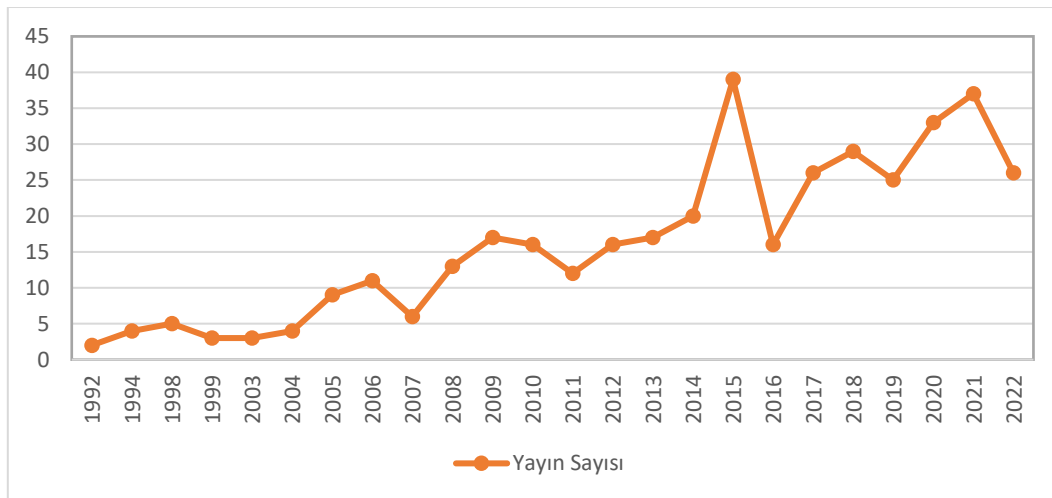
Yayın Türü	Yayın Sayısı	Yayın Sayısı %
Makale	327	82,16
Bildiriler	45	11,31
Kitap Bölümleri	11	2,80
Derleme Makaleler	5	1,25

Yayınların doküman tipine göre dağılımlarını gösteren Tablo 1 incelendiğinde, bu yayınların, %82,16'sının hakemli dergilerde yayınlanan makaleler, %11,31'inin bildiri, %2,8'inin kitap bölümü, %1,25'inin derleme makale olduğu gözlenmiştir. Diğer çalışmaların yaklaşık %3'lük kısmını ise, makale incelemesi, kitap incelemesi ve özet bildirilerin oluşturduğu görülmüştür. Yayınların araştırma alanlarına göre dağılımları Tablo 2'de gösterilmiştir. İlgili tabloya web of science kategorilerinde yönetim olarak daraltıldığından, felsefe ve sosyoloji alanları dahil edilmemiştir.

Tablo 2: Fenomenoloji Kavramına İlişkin Yayınların Araştırma Alanları

Yayın Yapılan Alan	Yayın Sayısı
Yönetim	398
İşletme	81
Turizm	43
Psikoloji Uygulamalı	25
Sosyal Bilimler Disiplinler arası	21
Kütüphane Bilimi	20
Çevre Çalışmaları	18
Bilgisayar Bilimi Bilgi Sistemleri	16
Ekonomi	12

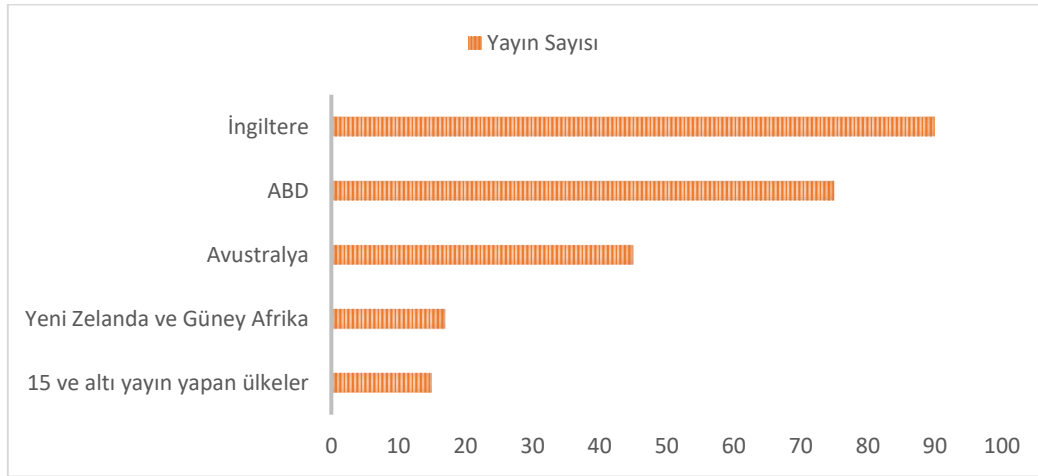
Fenomenoloji kavramıyla ilgili yayınların araştırma alanlarına göre dağılımları Tablo 2'de en çok yayın yapılan ilk 9'u kapsayacak şekilde gösterilmiştir. Araştırmada fenomenoloji yaklaşımı incelendiğinde felsefe, sosyoloji ve psikoloji alanlarında yönetim alanından daha çok çalışma olduğu görülmüştür. Fakat bu çalışmada fenomenoloji bir nosyon olarak yönetim alanında irdelendiğinden araştırma alanı kısıtlanmıştır. Yayınların yıllara göre dağılımları Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2: Fenomenoloji Kavramına İlişkin Yayınların Yıllara Göre Dağılımları

Yıllara göre en eski 1983 yılında ve en yeni 2023 yılında olmak üzere yayınlar olduğu gözlemlenmiştir. Şekil 2'de gösterilen grafikte fenomenoloji kavramıyla ilgili olarak yönetim alanında en fazla çalışmanın 2021 ve 2015 yıllarında yapıldığı görülmüştür. Web of science kategorisinde ilk çalışma 1983 yılı itibariyle gözlenmiştir. Ancak 1983, 1985 ve 1987 yıllarında sadece 1'er çalışma yapıldığı için grafik üzerinde gösterime dahil edilmemiştir.

Bibliyometrik araştırmalar, araştırma konusuna yönelik ülkeler, kurumlar ya da ekoller arasında karşılaştırmalar yapılmasına da olanak sağlamaktadır (Al, 2008: 19). Fenomenoloji ile ilgili yapılmış çalışmaların ülkelere göre dağılımı incelenmiş ve 20 ve üzeri en çok yayın yapan ülkeler Şekil 3'te gösterilmiştir. Dağılıma göre İngiltere'nin 90 çalışma ile ilk sırada yer aldığı, Amerika Birleşik Devletleri'nin 75 çalışma ile ikinci en çok yayın yapan ülke olduğu görülmektedir.

Şekil 3: Fenomenoloji Kavramıyla İlgili Çalışmaların Ülkelere Göre Dağılımı

Fenomenoloji kavramı ile ilgili yönetim alanında yapılan çalışmalar incelendiğinde en çok yayın yapılan dergiler, etki faktörleri ve alıntı sayılarıyla birlikte Tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 3: Yönetim Alanında Fenomenoloji Kavramıyla İlgili Çalışmaların Dergilere Göre Dağılımı

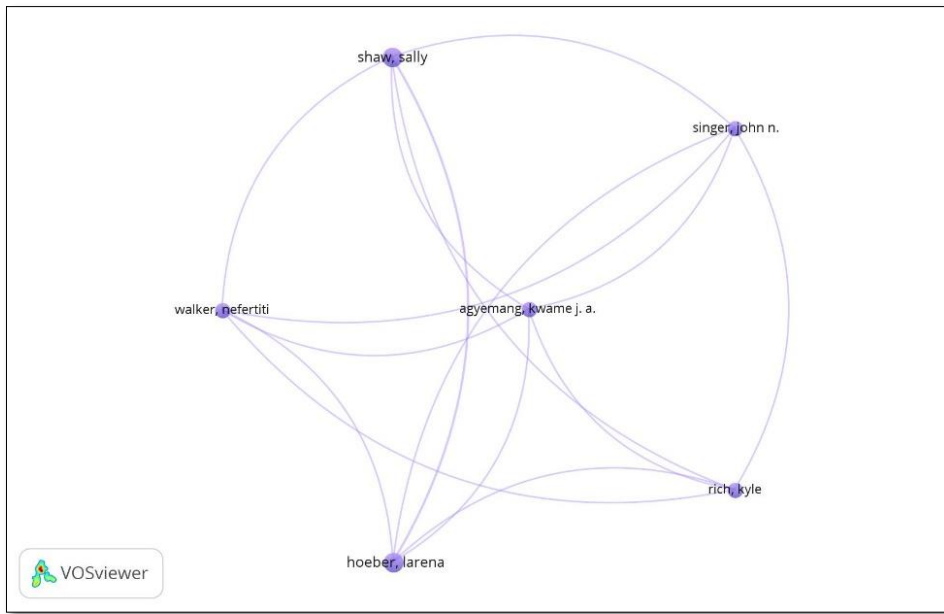
Sıra	Dergi Adı	Yayın Sayısı	Etki Faktörü	Atıf Sayısı
1	Journal of Nursing Management	16	4.68	226
2	Tourism Management	12	12.879	812
3	Leadership	10	3.183	77
4	Management Learning	10	3.738	288
5	Journal of Organizational Change Management	9	2.096	125
6	Organization Studies	9	5.524	226
7	Culture and Organization	8	2.47	45
8	Human Relations	8	5.658	174
9	Organization	7	3.301	169
10	Gender Work and Organization	6	3.101	35

Bir derginin etki faktörü (IF), dergideki makalelerin tipik olarak aldığı alıntı sayısını gösterir ve kalitenin bir göstergesidir (Block ve diğerleri, 2019). Tablo 3'teki verilere göre genelinde orta düzeyde olup, alana yönelik çalışmaların hem sayılarının hem de niteliklerinin artırılması faydalı olacaktır.

Bibliyometrik analizde elde edilen verilerin analiz edilmesi ve görselleştirilmesi görsel haritalama tekniği ile gerçekleştirilmektedir (Chen vd., 2014: 4171). Bibliyometrik analizde görsel haritalama tekniğinde; ortak atıf analizi (co-citation analysis), bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling), ortak yazar analizi (co-author analysis) ve anahtar kelime analizi (co-occurrence author keyword analysis) gibi yöntemler kullanılmaktadır (Zupic ve Cater, 2015: 431).

4.1. Ortak yazar analizi (Co-authorship of authors)

Yazarların bilimsel yayınları birbirleriyle iş birliği yaparak ürettiklerinin irdelenmesi ortak yazar analizini ifade eder (Zupic ve Cater, 2015: 435). Ortak yazar analizi ile önemli araştırmacılar tespit edilir (Acedo vd., 2006: 959).

Şekil 4: Ortak Yazar Analizi Haritası

Şekil 4'te ortak yazarlığı en fazla olan araştırmacılarla ilgili haritalama analizi gösterilmiştir. Analiz sırasında araştırmacıların birbirleriyle iş birliği analiz sürecine 102 yazar alınmıştır. Ancak analiz sonucunda kriterlerden yazarların atıf ve yayın sayısı iki olarak seçildiğinde yönetim alanında fenomenoloji kavramıyla ilgili olarak yalnızca 6 yazarın birlikte iş birliği yürüttüğü belirlenmiştir. Analize göre Agyemang'ın iş birliğine en elverişli araştırmacı yazar olduğu görülmektedir.

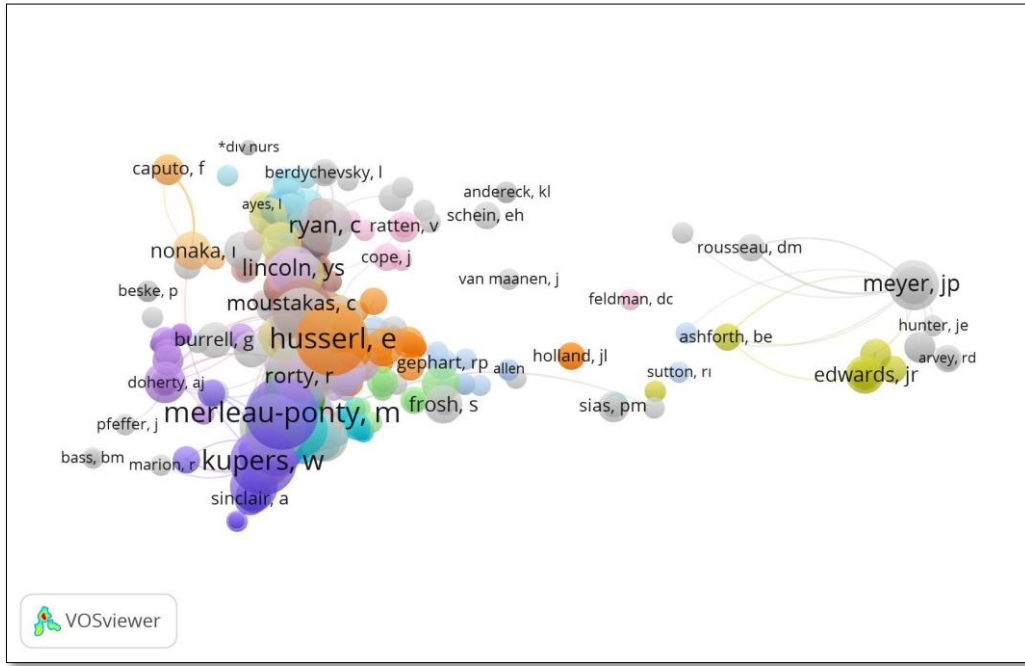
4.2. Ortak atıf analizi

Bibliyometrik analizlerde, bilgi tabanının özelliklerini açıklamak ve detaylandırmak amacıyla tanımlayıcı istatistiklerin haricinde "birlikte/ortak atıf" analizi de uygulanmaktadır (Zupic ve Cater, 2015: 429). Ortak atıf analizi, araştırma makaleleri ve konuları arasındaki bağlantıları gösteren bir meta-analitik araçtır (Cote vd., 1991: 406). Bir makalenin diğer makaleler tarafından ne sıklıkta alıntılındığını analiz ederek, bir konu için "dergi ortak atıf analizi (journal co-citation analysis), yazar ortak atıf analizi (author co-citation analysis), belge ortak atıf analizi (document co-citation analysis), ortak kelime analizi (co-word analysis)" ile ilgili

bilgiler sağlamaktadır (Nederhof, 2006: 81-100; McCain, 1990: 431; Chen, 2017: 3; Hallinger ve Kovačević, 2019: 344; Zupic ve Cater, 2015: 429).

Yazarların eş atıf analizi (Co-citation of co-authors)

Yazarların ortak atıf analizinde, bir çalışmada birlikte alıntılanan iki yazarın alıntılanma sıklığını analiz ederek, bir alandaki en çok dikkat çeken yazarları belirlemeyi sağlar (Small, 1973: 265). Ortak atıf analizi görselleştirilmiş haritası Şekil 5'te sunulmuştur.

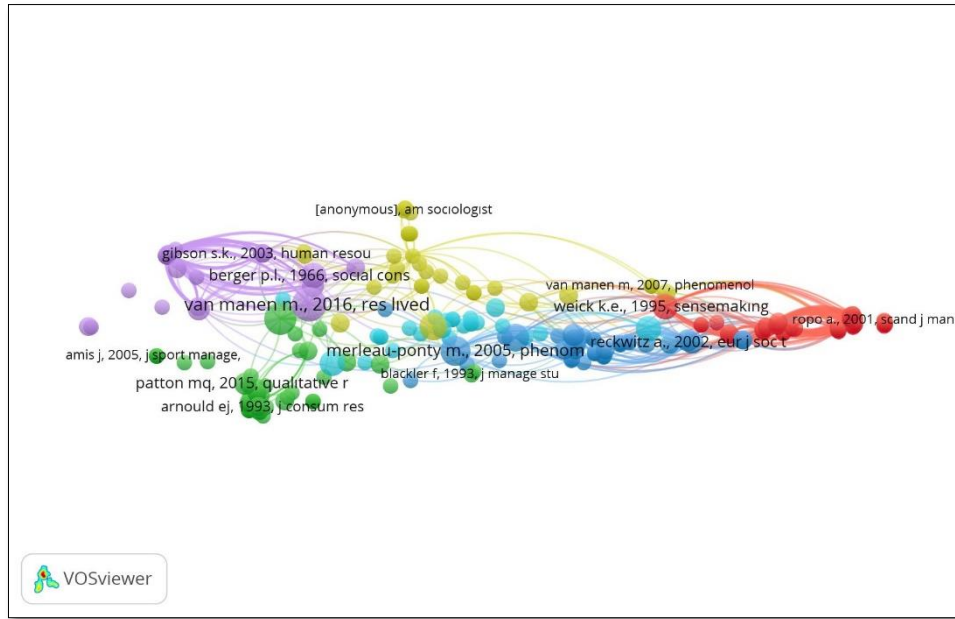

Şekil 5: Ortak Yazar Atıf Analizi

Analiz neticesinde Şekil 5'te minimum sayıdaki atıf sayısı 2 olarak seçildiğinde 2520 atıfta yazarların 485'inin eşik değeri sağladığı sonucu haritalanmıştır. Yönetim alanında fenomenoloji kavramıyla ilgili olarak yapılan çalışmalarda en çok ortak atıf yapılan yazarlar; Husserl (21 atıf), Merleau-Ponty (21 atıf), Kupers (18 atıf) ve Heidegger (18 atıf) olarak ortaya çıkmıştır.

Ortak atıf referans analizi

Hangi araştırmaların atıf aldığına yönelik referans analizi sonuçları Şekil 6'da haritalandırılmıştır.

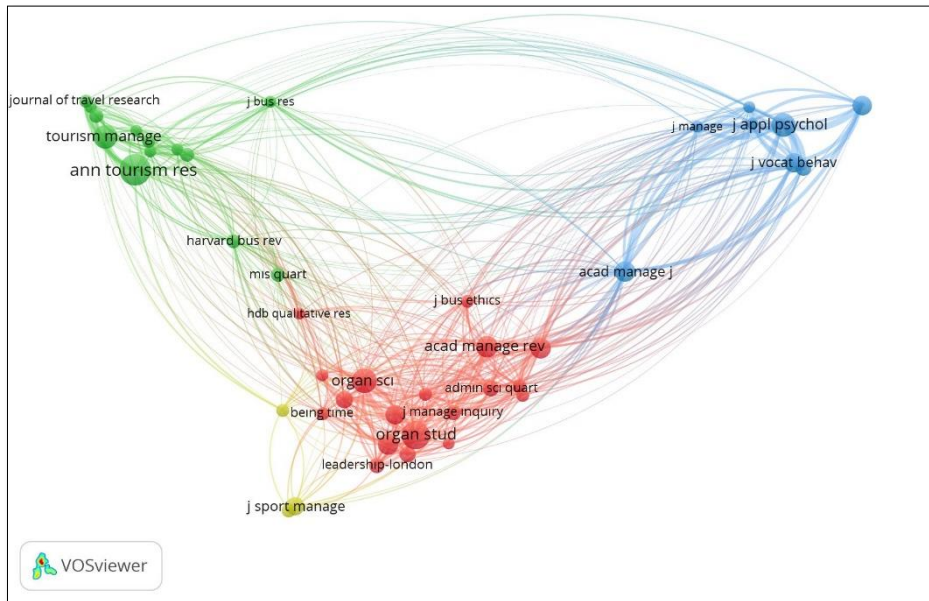

Şekil 6: Referansa Dayalı Ortak Atıf Analizi

Referansa dayalı ortak atıf analizi haritalaması sonucunda en çok atıf alan çalışma Van Manen'in 2016 yılında yayınlanmış olan "Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy" isimli yayını olmuştur. Bir diğer en çok atıf alan çalışma Merleau-Ponty tarafından 1996 yılındaki çalışması "Phenomenology of perception" ve Schutz'un 1972'deki "The phenomenology of the social world" isimli çalışması olarak gözlenmiştir.

Ortak atıf kaynak analizi

Fenomenoloji konusunda ortak atıfta bulunulan kaynakların ağ haritasını belirlemek için minimum sayıdaki alıntı sayısı 10 olarak seçildiğinde 1920 atıfta kaynakların 43'ünün eşik değeri sağladığı belirlenmiş ve Şekil 7'de gösterilmiştir.

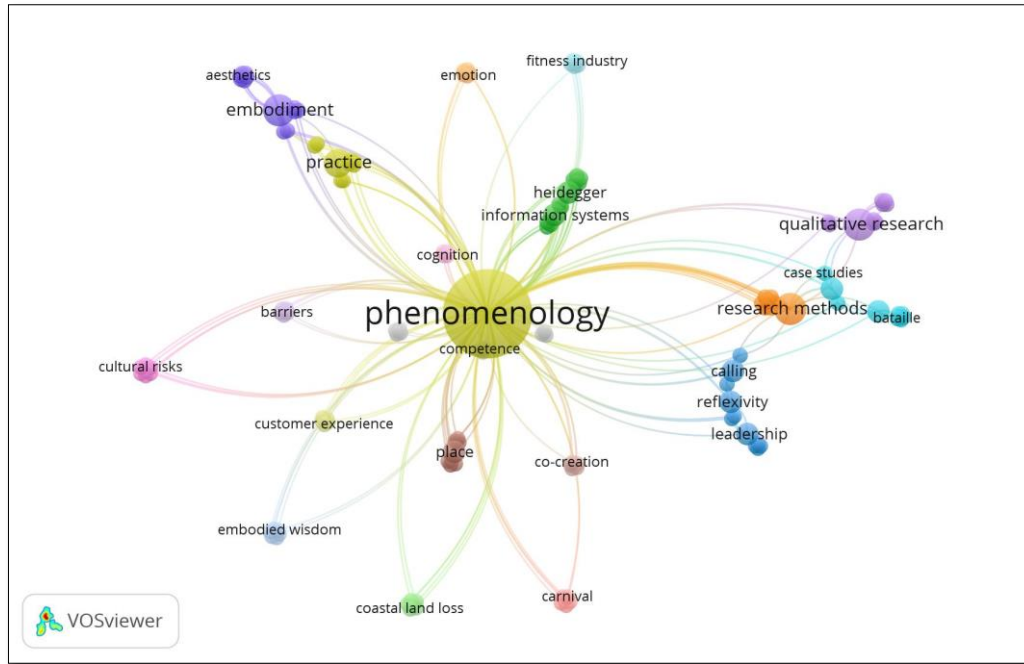

Şekil 7: Ortak atıf yapılan kaynak analizi

Şekil 7'ye göre fenomenoloji konusunda yapılan çalışmalarda en çok ortak atıf yapılan kaynaklar sırasıyla; Annals of Tourism Research (71 atıf), Organization Studies (57 atıf), Organisation Science (46 atıf) olduğu görülmektedir.

4.3. Anahtar Sözcük Analizi

Anahtar kelime analizinin birlikte gerçekleşmesi sonucunda VOSviewer, örneklemdaki 398 bilimsel yayın içerisinde en sık kullanılan anahtar kelimeleri tespit etmektedir. Veri setindeki tüm çalışmaları kapsayan 210 anahtar kelime bulunmaktadır. Her bir anahtar kelimenin en az 1 çalışmada tekrarlanması koşulu belirlenerek analiz gerçekleştirilmiştir. Haritalamada VosViewer algoritması 210 anahtar kelimenin her biri için diğer anahtar kelimelerle kurulan bağlantıların toplam gücünü hesaplayarak, toplam bağlantı gücü en yüksek olan anahtar kelimeleri görselleştirmektedir. "Toplam bağlantı gücü kavramlar arasındaki ortak kullanım gücünü temsil etmekte ve ilgili değerin fazla olması kavramlar arasındaki ilişki sıklığının fazla olduğu anlamına gelmektedir (Coşkun ve Tabak, 2016: 295). Kavramlar arası ilişkilerin ve en sık kullanılan konuların belirlenmesi düşüncesiyle analiz yapılmıştır. Şekil 8'de en sık tekrarlanan ilk 50 anahtar kelime, ilişki ağları ve toplam bağlantı gücü gösterilmektedir.

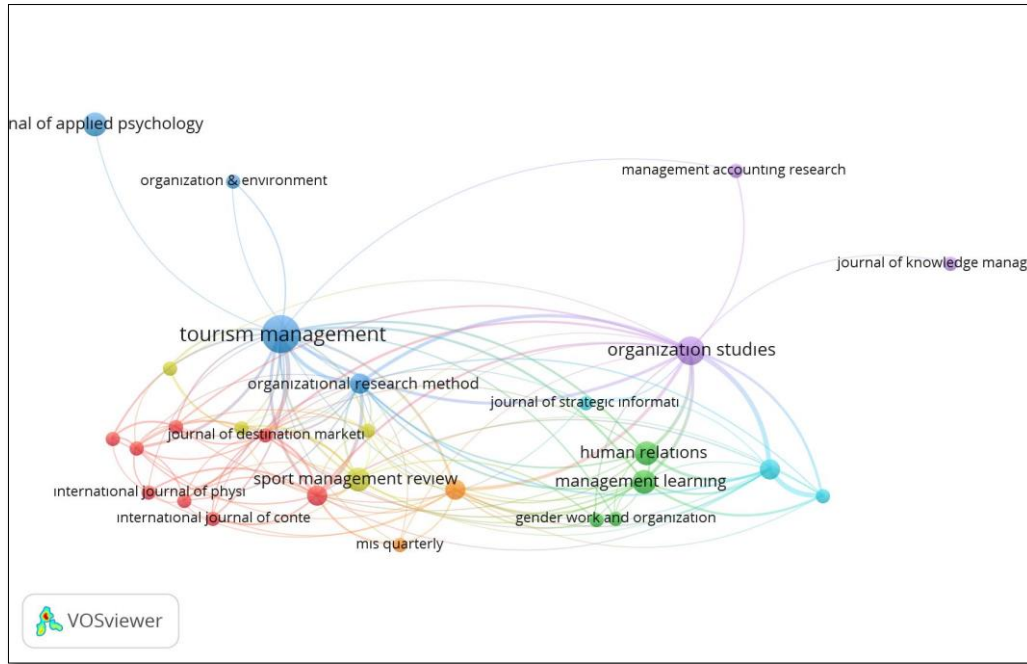
Şekil 8: Anahtar Kelime Analizi

Şekil 8'de fenomenoloji kavramının felsefe başta olmak üzere, psikoloji, sosyoloji ve yönetim gibi pek çok alanda çalışılmış olması nedeniyle 8 farklı kümede oluştuğu görülmüştür. Bu çalışmada fenomenoloji kavramı yalnızca yönetim alanı olarak kısıtlandığından fenomenoloji, araştırma metodları, Heidegger fenomenolojisi, hermeneutic fenomenoloji kelimeleri dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda fenomenoloji kelimesi yönetim alanında 135 farklı çalışmada anahtar kelime olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kelime anlam itibarıyla multidisipliner sayılabilecek düzeyde olduğundan Şekil 8'de gösterilen pek çok kelimeyle bağlantı kurduğu gözlenmiştir. Yönetim alanında en çok Heidegger fenomenolojisi, araştırma

yöntemleri, nitel araştırma, liderlik kelimeleriyle birlikte ele alınan çalışmalarla bağlantısı olduğu gözlenmiştir.

4.4. Bibliyografik eşleşme analizleri (Bibliographic coupling)

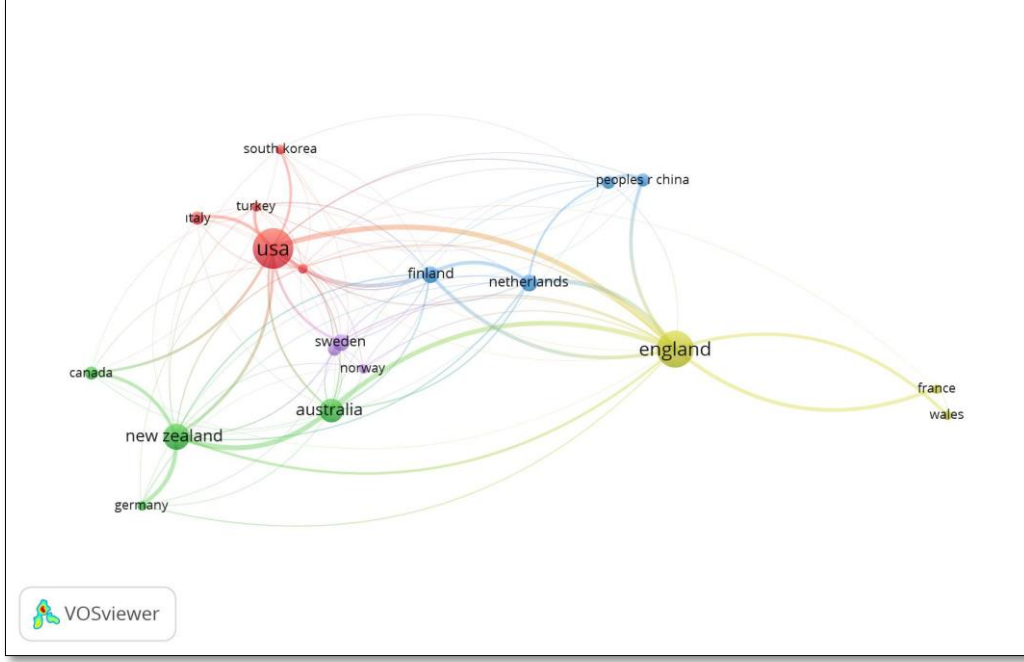
Bibliyografik eşleşme, bibliyometrik verileri bibliyometrik analizle eşleştirme yoluyla görselleştirilmesidir. Yani farklı iki çalışmadan aynı yayın veya yayınlara atıf yapılması çalışmaların bibliyografik olarak eşleştiğini ifade eder (Kessler, 1963: 10-11). Bu analizde, iki çalışma arasındaki ilişki verdikleri ortak sayıdaki atıflar ile ölçülür (Zan, 2019: 505). Bibliyografik eşleşme ile atıf yapılan yayınların etki kapasitesi belirlenir (Rehn vd., 2014: 7). Ortak atıf analizinde zaman içerisinde yeni çalışmaların artması neticesinde verilen atıf sayılarında değişiklik oluşması, bibliyometrik eşleşme analizinden farklı olduğunu göstermektedir. Çünkü bibliyometrik eşleşme analizi aynı değişim etkisini göstermez (Zan, 2019: 507). Bibliyografik eşleştirme analizleri dergilerin bibliyografik eşleştirme analizi (journal bibliographic coupling) ve ülkelerin bibliyometrik eşleştirme analizi (country bibliographic coupling) (McCain, 1991) olarak gerçekleştirilebilir. Şekil 9'da dergilerin etki kapasitesini görselleştiren bibliyografik eşleştirme haritası bulunmaktadır.

Şekil 9: Dergilere Dayalı Bibliyografik Eşleştirme Haritası

Şekil 9 incelendiğinde, alanda etki sahibi dergiler dört kümede gözlenmiştir. İlk küme (mavi ağ) Tourism Management olmak üzere en etkili dört dergiyi kapsamaktadır. İkinci küme (mor küme) ise Organization Studies, Management Accounting Research ve Journal of Knowledge Management dergilerini göstermektedir. Üçüncü küme (yeşil küme) Management Learning, Human Relations ve Gender Work and Organization dergilerini ve dördüncü küme ise Leadership dergisini içermektedir. Dördüncü kümenin diğerlerine göre daha az etki alanına sahip olduğu gözlenmiştir. En etkili ilk dergi olan Tourism Management dergisinin toplam 7 yayını olup aynı zamanda 812 ile en fazla atıf sayısına ve 120 ile en fazla toplam bağlantı gücüne sahiptir. Organization Studies dergisinin 4 yayını, 288 atıf sayısı ve 113 toplam bağlantı

gücü bulunurken, Management Learning dergisinin 3 yayını, 288 atfı ve Human Learning dergilerinin de 3 yayını, 174 atfı bulunmaktadır. Bu veriler Organization Studies, Management Learning ve Human Learning dergilerinin her ne kadar az sayıda çalışmaları olsa da sayılarına göre yüksek atf değerlerinde olmaları çalışmalarının dikkat çekici olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ülke bazında yönetim alanında fenomenoloji kavramıyla ilgili çalışma potansiyelleri ise Şekil 10'da haritalandırılmıştır.

Şekil 10: Ükelere Dayalı Bibliyografik Eşleştirme Haritası

Şekil 10'daki harita incelendiğinde en fazla yayına sahip iki ülke Amerika Birleşik Devletleri (17 yayın, 1296 atf) ve İngiltere (14 yayın, 1370 atf)'dir. İki ülkenin yönetim alanında fenomenoloji kavramına yönelik Web of Science kategorisinde yayınlanmış çalışmalara yönelik farkındalıklarının ve üretkenliklerinin diğerlerine göre yüksek olduğu görülmüştür.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Felsefe başta olmak üzere pek çok alanda çalışma konusu olan fenomenoloji kavramının yönetim alanında bilimsel dinamizmini gözlemlemeyi amaçlayan bu çalışma betimsel bir derleme sunmaktadır. 1983 ve 2022 yılları arasında yayımlanmış olan 398 araştırma (makale, kitap, kitap bölümü, konferans bildirisi) bibliyometrik analiz aracılığıyla görsel haritalama tekniği uygulanarak irdelenmiştir. Yönetim alanında fenomenoloji kavramına ilişkin makalelerin derinlemesine içerik analizi yapılmamıştır. Ancak bibliyometrik analiz ile yönetim alanında fenomenoloji kavramına ilişkin eğilimleri belirleyerek genel bir bakış açısı sunmaktadır.

Web of Science'ta "fenomenoloji" ile ilgili yapılmış yayınların öncelikle içerik analizi kullanılarak yıllara, dergilere ve ülkelere göre dağılımı incelenmiştir. Bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak "fenomenoloji" ile ilgili literatürde yer alan yayınların ortak atf, ortak yazar, anahtar kelime analizleri ve bibliyografik eşleşme analizleri de gerçekleştirilmiştir. Alan yazın incelendiğinde Türk literatüründe "yönetim alanında fenomenoloji kavramı" ile ilgili

doğrudan yapılmış herhangi bir bibliyometri analizine rastlanmamıştır. Bibliyometrik analiz, “araştırma konusu ile ilgili çalışmaların nicelik ve nitelik açısından yıllar içerisindeki değişimini irdelemeyi” sağladığından insanı ve yaşamı anlamayı ve yön vermeyi amaçlayan yönetim alanında sorgulanması fayda sağlayacaktır (Law ve Cheung, 2008: 79). Fenomenoloji kavramı örgüt kuramları açısından araştırmacılar tarafından yoğunlaşılacak bir konudur. Ancak bu çalışmada kavram örgüt kuramları odağında iletilememiştir.

Araştırma için veri seti Web of Science veri tabanından elde edilmiş olup, web of science kategorisinde “yönetim/management” alanı ile daraltılarak fenomenoloji kavramıyla ilgili çalışmaların bilimsel üretkenlikleri incelenmiştir. Araştırma 1983 yılı başlangıç yılı olarak baz alınsa da 1983, 1985 ve 1987 yıllarında sadece birer çalışmanın var olduğu, asıl çalışmaların 1992 yılında yapılmaya başladığı, 2000’li yıllar itibarıyla kavrama ilişkin çalışmaların arttığı ve en çok yayının 2015 ve 2021 yıllarında yapıldığı görülmüştür. İlk yayınların yapıldığı tarihten 2022 yılına kadar yayın sayısının dalgalı bir durum sergilediği görülmüştür. Arama yapılan tüm yıllarda 398 yayının 327’sinin makale olarak çalışılmış olması dikkat çekici olup, diğer bilimsel yayın türlerinde de çalışmaların artırılması gerektiği görülmektedir. İlgili konudaki çalışmaların en çok İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri’nde yapıldığı anlaşılmaktadır. Almanya, Fransa, Güney Kore ve Türkiye birer yayınla ilgili konuda Web of Science’da yayınlanmış en az yayın sayısına sahip ülkeler olmuşlardır.

Konu ile ilgili en çok yayın yapan dergiler incelendiğinde spesifik olarak yönetim dergilerinin ilk on içerisinde yer aldığı görülmüştür. Belirtilen dergilerden Tourism Management ilgili konuda en fazla yayına sahip dergidir ve etki faktörü de diğerleri içerisinde en yüksek değere sahiptir. Yönetim alanında etki faktörü yüksek dergiler olmasına karşın yönetim alanında fenomenoloji konusunun çalışıldığı yayınların hem az olması hem de etki düzeyi düşük dergilerde olması konu ile ilgili çalışmaların artırılması ve detaylandırılması gerektiğini göstermektedir. Bu çalışma da fenomenoloji kavramını felsefe ya da sosyoloji alanında değil de yönetim alanında daraltmış olarak incelemenin, bilimsel çalışmaların azlığından geniş veri setinin elde edilememesinin kısıtlılığında etkilenmiştir. Yönetim deneyimleri araştırmalarında fenomenolojiyi benimsemeye yönelik daha da büyük bir bağlılık ihtiyacı vardır (Anosike vd., 2005: 208).

Fenomenoloji kavramıyla ilgili olarak alana öncülük eden yazarlara yönelik ortak atıf analizlerinde Husserl en etkili araştırmacı olarak gözlenmiştir. Özellikle 1995 yılında “Kesin bir bilim olarak felsefe” isimli kitabı alanda diğer araştırmacılar tarafından dikkat çekici ve literatüre katkı sağlayıcı olarak görülür (Sevimli, 2022; Eren, 2008; Ehrich, 2005; Kuepers, 2005; Öktem, 2005; Merleau, 1961; Mengüşoğlu, 1945). Bu sonuç Kallens ve Yoshimi’nin fenomenoloji literatürünü bibliyometrik analiz ile incelediği çalışmasını da destekleyicidir (Kallens ve Yoshimi, 2022: 24-25).

Varlığın özünü arayarak öncülük eden Husserl’in fenomenolojiye bakış açısı yirminci yüzyıl felsefecilerinin fenomenolojinin esasının ne olduğuna dair soruları ile birlikte kendisinden kopmalar meydana getirmiştir. Bu süreç Heidegger (varoluşsal fenomenoloji) ile devam etmiştir. Husserl’in öğrencilerinden Heidegger de varoluşçu fenomenoloji ağırlıklı çalışmalarıyla alana öncülük eden isimlerdendir. Heidegger “bilimsel yönelimli fenomenolojik betimlemeyi hermeneutik ile ya da varoluşun tarihsel yorumu ile birleştirme girişiminde bulunmuştur” (Schrag, 2006: 214). Fenomenoloji araştırmacılarının yapmış

oldukları çalışmalar için en çok ortak atıf yapılan dergiler; Annals of Tourism Research, Organization Studies ve Organisation Science olarak gözlenmiştir. Referansa dayalı ortak atıf analizine göre en çok atıf alan çalışma ise, Van Manen'in 2016 yılında yayınlanmış olan "Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy" isimli yayını olmuştur.

Konuyla ilgili yakın tarihte çalışma yapan araştırmacılarla ilgili olarak ise genellikle iş birliğinden ziyade tek yazarlı ve iki kişilik çalışmalar bulunmaktadır. Analiz sonucunda belirlenen araştırmacılardan, Kuepers'in fenomenoloji kavramını örgütler bazında incelediği (Kuepers, 2005); Gill'in ise fenomenolojik yaklaşım olarak araştırma yöntemleri boyutunda çalıştığı görülmüştür (Gill, 2014/2015/2020). İş birliği yapan yazarlardan İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Yeni Zelanda ve Avusturya'da bulunan araştırmacıların en yüksek toplam bağlantı gücüne sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar kelime analizi için veri setinde toplam 210 kelimenin olduğu bilgisi elde edilmiştir. Bu kelimelerden 60'ının yönetim alanındaki makalelerde anahtar kelime olarak kullanıldığı, 192 farklı kavramla aynı makalenin anahtar kelimeleri içerisinde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yönetim alanında fenomenoloji kavramının araştırıldığı yayınlarda genellikle fenomenoloji kelimesiyle birlikte araştırma yöntemlerinde tercih edilen fenomenoloji yaklaşımının sık kullanıldığı, kelimenin nosyon olarak daha az irdelendiği görülmüştür. Anahtar kelime analizinde bu çalışmada yönetim alanındaki ortaklıklar dikkate alındığından fenomenoloji kelimesiyle birlikte Heidegger, hermeneutic, araştırma yöntemleri ve nitel analiz anahtar kelimeleriyle birlikte kullanımları dikkate alınmıştır.

Çalışmada bibliyometrik eşleştirme analizleri de uygulanmıştır. Böylece ortak atıf başta olmak üzere yapılan analizlerin desteklenmesi amaçlanmıştır. Bibliyografik eşleştirme ve ortak atıf, birbirlerinin aynısı olmamakla beraber yayınların birbirlerine benzerliği hakkında bir fikir vermektedir (Al, 2008, s. 40).

Sonuç olarak bu çalışma ile Türkçe literatüre katkı sağlamak amacıyla yönetim alanında fenomenoloji kavramı bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak irdelenmiştir. Böylece gelecekte çalışma yapmak isteyen araştırmacılar için en çok atıf alan kaynakları, yazarları ve dokümanları açıklamaktadır. Çalışma neticesinde multidisipliner sayılabilecek fenomenoloji nosyonunun yönetim alanında daha az çalışıldığı yorumu elde edilmiştir.

6. KISITLILIKLAR

Wos Core Collection'da listelenen çalışmalar üzerinden yapılan analizlere Türkiye'de Tübitak Ulakbim, YÖK Tez Arşivi, uluslararası alanda Scopus ve Pubmed gibi veri tabanları ile çevrimiçi dolanım girmemiş olan kaynakların dahil edilememiş olması çalışmanın en kritik kısıtlılığıdır.

Araştırma kapsamında öne çıkan ilk kısıt veri seti ile ilişkilidir. Çalışmada değerlendirilen 398 bilimsel yayın Web of Science taranan ve veri tabanında web of Science kategorilerinden "yönetim/management" alanındaki yayınlardan elde edilmiştir. Bu alanda gelecekte yapılması planlanan çalışmalarda disiplinler arası yayılımı daha net ortaya koyabilmek amacıyla, Web of Science ve Scopus veri tabanlarının alan kısıtı nedeniyle birlikte değerlendirmeye alınması daha geniş bir bakış açısının sunulmasına yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

Acedo, F. J., Barroso, C., Casanueva, C., & Galan, J. L. (2006). Co-authorship in management and organizational studies: An empirical and network analysis. *Journal of Management Studies*, 43 (5), 957-983.

Al, U. (2008). Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Albort-Morant, G., Henseler, J., Leal-Milla'n, A., & Cepeda-Carrion, G. (2017). Mapping the field: a bibliometric analysis of green innovation. *Sustainability*, 9 (6), 1011.

Anosike, P., Ehrich, L. C., & Ahmed, P. (2012). Phenomenology as a method for exploring management practice. *International Journal of Management Practice*, 5 (3), 205-224.

Archambault, E., Campbell, D., Gingras, Y., & Larivie`re, V. (2009). Comparing bibliometric statistics obtained from the web of science and scopus. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, ASIS, 60 (7), 1320-1326.

Block J, Fisch C, Rehan F. (2019). Religion and entrepreneurship: a map of the feld and a bibliometric analysis. *Manag Rev Quarter* (Published online: 21 December 2019).

Borner, K., Chen, C., & Boyack, K.W. (2003). Visualizing knowledge domains. *Annual Review of Information Science and Technology*, Vol. 37 (1), 179-255.

Chen, C. (2017). Science mapping: A systematic review of the literature. *Journal of Data and Information Science*, 2 (2), 1-40.

Chen, C., Dubin, R., & Schultz, T. (2014). Science mapping. In M. Khosrow-Pour (Edt.), *Encyclopedia of information science and technology* (3rd Edition), Hershey PA, USA: IGI Global, 4171-4184.

Chen, C. (2006). CiteSpace II: detecting and visualizing emerging trends and transient attens in scientific literatüre. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57 (3), 359-377.

Cobo, M.J., Lopez-Herrera, A.G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). An approach for detecting, quantifying, and visualizing the evolution of a research field: a practical application to the fuzzy sets theory field. *Journal of Informetrics*, Elsevier, 5 (1), 146-166.

Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., & Herrera-Viedma E. (2015). A Relational Database Model for Science Mapping Analysis. *Acta Polytechnica Hungarica*, 12 (6), 43- 62.

Coşkun, H. E., & Tabak, A. (2016). 1995-2015 Yılları Arasında Örgütsel Davranış ve İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Dünya Ne Çalıştı, Biz Ne Çalıştık? Sorusunun İzini Sürmek. 4. Örgütsel Davranış Kongresi (s. 290-299). Adana: Çukurova Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Daire Başkanlığı.

Cote, J.A.J.A., Leong, S.M., & Cote, J.A.J.A. (1991). Assessing the influence of journal of consumer research: a citation analysis. *Journal of Consumer Research*, 18 (3), 402-410.

De Bakker, F.G., Groenewegen, P., & Den Hond, F. (2005). A bibliometric analysis of 30 years of research and theory on corporate social responsibility and corporate social performance. *Business & Society*, 44 (3), 283–317.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.

Ehrich, L. (2005). Revisiting phenomenology: Its potential for management research. *Challenges of organisations in global markets: BAM2005*, 1-13.

Eren, I. (2008). Phenomenology: Edmund Husserl, Max Scheler. *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 0 (11), 103-120.

Fetscherin, M., & Heinrich, D. (2015). Consumer brand relationships research: a bibliometric citation meta-analysis. *Journal of Business Research*, 68 (2), 380-390.

Gibson, S.K., & Hanes, L.A. (2003). The contribution of phenomenology to HRD research. *Human Resource Development Review*, 2 (2), 181-205.

Giorgi, A. (1985). Phenomenological psychology of learning and verbal tradition. In Giorgi, A. (Ed): *Phenomenology and Psychological Research*, Duquesne University Press, Pittsburgh, PA, 3-21.

Giorgi, A. (1992). Description versus interpretation: competing alternative strategies for qualitative research. *Journal of Phenomenological Psychology*, 23 (2), 119-135.

Goldstein, L. J. (1963). The phenomenological and naturalistic approaches to the social. In M. A. Natanson, ed. *Philosophy of the Social Sciences*, New York Random House, 286-301.

Hartmann, N. (1946). Almanya'da Yeni Ontoloji Cereyanı. *Felsefe Arkivi*, 1 (2-3), 202-254.

Hallinger, P., Lee, T. H. T., & Szeto, E. (2013). Review of research on educational leadership and management in Hong Kong, 1995-2012: Topographical analysis of an emergent knowledge base. *Leadership and Policy in Schools*, 12, 256-281.

Hatch, M. J., & Yanow, D. (2005). Organization Theory as an Interpretive Science. In H. Tsoukas ve C. Knudsen, ed. *The Oxford Handbook of Organization Theory: Meta-Theoretical Perspectives*, London: Oxford University Press.

Heidegger, M. (1988). *The basic problems of phenomenology*. Indiana University Press.

Holt, R., & Sandberg, J. (2011). Phenomenology and organization theory. In *Philosophy and organization theory*, 32, 215-249, Emerald Group Publishing Limited.

Husserl, E. (1995). *Kesin Bir Bilim Olarak Felsefe*. Yapı Kredi Yayınları. Çev. Mengüşoğlu, T.

Kallens P., & Yoshimi, J. (2022). Bibliometric Analysis of the Phenomenology Literature. In *Horizons of Phenomenology*, P. Londen, P. Walsh, ve J. Yoshimi, Eds., Springer.

- Kessler, M. M. (1963). Bibliographic coupling between scientific papers. *American Documentation*, 14 (1), 10-25.
- Küpers, W., & Weibler, J. (2005). *Emotionen in organisationen*. Kohlhammer.
- Law, R., & Cheung, P. (2008). An analysis of publications in leading tourism journals and its implications. *Journal of China Tourism Research*, 4 (1), 78–97.
- Marin, G. M., Merigo, J. M., & Popa, S. (2018). Twenty years of the *Journal of Knowledge Management: A bibliometric analysis*. *Journal of Knowledge Management*.
- McAuley, J., Duberley, J., & Johnson, P. (2007). *Organization Theory: Challenges and Perspectives*. London: FT Prentice Hall.
- McCain, K. W. (1990). Mapping authors in intellectual space: A technical overview. *Journal of the American Society for Information Science*, 41 (6), 433–443.
- Mengüşoğlu, T. (1945). Fenomenoloji felsefesi. *Felsefe Arkivi*, 1(1).
- Merigo, J. M., & Yang, J. B. (2017). A bibliometric analysis of operations research and management science. *Omega*, 73, 37-48.
- Nederhof, A.J. (2006). Bibliometric monitoring of research performance in the social sciences and the humanities: a review. *Scientometrics*, 66 (1), 81-100.
- Öktem, Ü. (2005). Fenomenoloji ve Edmund Husserl'de apaçıklık evidenz problemi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 45 (1), 27-55.
- Persson, O., Danell, R., & Schneider, J.W. (2009). How to use Bibexcel for various types of bibliometric analysis. In A° strom, F., Danell, R., Larsen, B. ve Schneider, J. (Eds), *Celebrating Scholarly Communication Studies: A Festschrift for Olle Persson at His 60th Birthday*, International Society for Scientometrics and Infometrics, Leuven, 9-24.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of documentation*, 25, 348.
- Rehn, C., Gornitzki, C., Larsson, A., & Wadskog, D. (2014). *Bibliometric handbook for Karolinska Institutet*. Karolinska Institutet University Library Publications. https://kib.ki.se/sites/default/files/bibliometric_handbook_2014.pdf.
- Saunders, S. (2007). *Quantum Theory, and Reality*. Oxford University Press.
- Sevimli, H. (2022). Fenomenoloji kitabı üzerine bir inceleme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 12 (2), 68-73.
- Shah, S. H. H., Lei, S., Ali, M., Doronin, D., & Hussain, S. T. (2020). Prosumption: bibliometric analysis using HistCite and VOSviewer. *Kybernetes*, 49 (3), 1020-1045.
- Schrag, O. C. (2006). Heidegger'in felsefesinde varlıkbilim ve tarih. (Çev. Şen, S.). *Çağdaş Türkiye Tarih Araştırmaları Dergisi*, 13, 205- 215.
- Sharifi, A., Simangan, D., & Kaneko, S. (2021). Three decades of research on climate change and peace: A bibliometrics analysis. *Sustainability Science*, 16, 1079-1095.

Small, H. (1973). Co-citation in the scientific literature: A new measure of the relationship between two documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24 (4), 265-269.

Şengöz, M. (2020). What is science? Is business administration a science? *Academic Knowledge*, 3 (2), 122-133.

Ukşul, Ş. (2016). Türkiye'de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış bilimsel yayınların sosyal ağ analizi ile değerlendirilmesi: Bir bibliyometrik çalışma (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84 (2), 523-538.

Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2014). CitNetExplorer: a New Software Tool for Analyzing and Visualizing Citation Networks. *Journal of Informetrics*, 8 (4), 802-823.

Waugh Jr, W. L., & Waugh, W. W. (2006). Phenomenology and Public Administration. In Lynch, T. D. ed., *Handbook of Organizational Theory and Management: The Philosophical Approach*, Boca Raton: CRC Press, 487-507.

Zan, B. U. (2019). Doğrudan atıf, ortak atıf ve bibliyografik eşleşme yaklaşımlarına dayalı olarak araştırma alanlarının değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14 (2), 501-516.

Zhao, L., Deng, J., Sun, P., Liu, J., Ji, Y., Nakada, & Yang, Y. (2018). Nanomaterials for treating emerging contaminants in water by adsorption and photocatalysis: Systematic review and bibliometric analysis. *Science of the Total Environment*, 627, 1253-1263.

Zupic, I., & Cater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18 (3), 429-472.